

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

30 кастрычніка 2017 года, № 15 (2183)

3 Днём нараджэння, БДУ!

Паважаныя калегі, студэнты, выкладчыкі і супрацоўнікі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта!

Прыміце самыя шчырыя віншаванні з 96-м Днём нараджэння БДУ!

На пасадзе рэктара я ўсяго толькі месяц. Вельмі рады, што з першых дзён сваёй працоўнай дзейнасці ў БДУ сустрэў неабыхавае стаўленне і разуменне сітуацыі, з якой сутыкаецца любы кіраўнік на новым месцы працы. Я ўдзячны кіраўнікам факультэтаў і кафедр, выкладчыкам, прафесарам за карэктныя і актуальныя пытанні, канструктыўныя прапановы, парады і падтрымку, якія чую, наведваючы і знаёмячыся са структурамі БДУ. Пакуль бачу адно: мне пашанцавала з калектывам. І ўсе разам мы можам дамагчыся многага.

Аналізуючы праблемы, паднятыя на сустрэчах з калектывамі факультэтаў, мы сфарміравалі асноўную задачу па далейшым развіцці ўніверсітэта. Сёлета нам усім разам неабходна вызначыць асноўныя вектары руху БДУ, яго стратэгічную місію і рэальныя паказчыкі яе рэалізацыі, стварыць аптымальныя ўмовы матываванай працы супрацоў-

ніка. Павінна быць выразная градацыя выплат, у залежнасці ад асабістых прафесійных паказчыкаў навучальнай і навуковай дзейнасці кожнага. Таксама закранутыя пытанні і абмеркаваныя прапановы на факультэтах кажуць пра тое, што трэба ўзмацніць працу з магістрантамі і аспірантамі, удасканалы-

ваць сістэму ўзаемадзеяння з замоўцамі кадраў, манетызацыі адукацыйных паслуг, развіцця экспертна-консультанцкіх паслуг, павелічэння абарон дысертацый, адкрыцця новых спецыяльнасцяў, магістарскіх праграм на англійскай мове, распрацоўкі сеткавых формаў інтэграцый спецыяльнасцяў.

Рашэнне гэтых задач патрабуе ад кожнага з нас актыўнай сумеснай працы, самаадданага, шчырага стаўлення і імкнення ўмацаваць лідарскія пазіцыі БДУ. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, бясспрэчна, з'яўляецца для шматлікіх айчынных ВНУ лакаматывам, узорам па рашэнні агульных для сістэмы адукацыі мэт. І хочацца, каб такое становішча БДУ стабільна захоўваў.

Мае словы кожны з вас успрыме павольна. Гэта натуральна – усе мы розныя, унікальныя і асаблівыя. Але ўсіх нас аб'ядноўвае агульная ідэя – праца на карысць БДУ і нашай Беларусі. Жадаю кожнаму студэнту, супрацоўніку развіваць кампетэнтнасць чужога і іншага, глядзець на рэчы з розных бакоў, любіць універсітэт!

Са святам, дарагія калегі!

Рэктар БДУ Андрэй КАРОЛЬ

У нумары:

У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ – ПАДРЫХОўКА СТУДЭНТАЎ І МАТЫВАЦЫЯ ВЫКЛАДЧЫКАЎ

Рэктар БДУ Андрэй КАРОЛЬ наведваў ФФСН, Інстытут журналістыкі, біялагічны і юрыдычны факультэты, дзе абмеркавалі стан і перспектывы дадзеных падраздзяленняў

Стар. 2

КНІГА – НЕПАХІСНАЯ АСНОВА ЎНІВЕРСІТЭТА!

Да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання ўзгадваем, як фарміраваліся кніжныя фонды БДУ

Стар. 6

ПЕРШЫЯ ГАЗЕТЫ БДУ ВЯРНУЛІСЯ Ў БЕЛАРУСЬ

Намаганнямі Фундаментальнай бібліятэкі БДУ перададзены лічбавыя копіі ўніверсітэцкіх газет 1920–30-х гадоў з Расійскай нацыянальнай бібліятэкі

Стар. 7

ПАДЗЕЯ

Пад эгідай Канфуцыя

Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Развіццё беларуска-кітайскага супрацоўніцтва ў сферы вышэйшай адукацыі ў рамках праекта «Пояс і Шлях» прайшла 26 кастрычніка ў БДУ.

Мерапрыемства накіравана на ўмацаванне беларуска-кітайскага супрацоўніцтва ў галіне адукацыі і навукі. Яго ўдзельнікамі сталі каля 100 кіраўнікоў беларускіх ВНУ, прадстаўнікоў органаў дзяржаўнага кіравання, а таксама прафесарска-выкладчыцкага складу ўніверсітэтаў Кітая.

З вітальнымі словамі да ўдзельнікаў звярнуліся міністр адукацыі Беларусі Ігар Карпенка і рэктар БДУ Андрэй Кароль.

На пленарным пасяджэнні прагучалі даклады, прысвечаныя пытанню сучаснага стану і перспектывам развіцця сістэмы адукацыі Беларусі і Кітая. Таксама быў праналізаваны досвед узаемадзеяння ўніверсітэтаў дзвюх краін і вызначаны шляхі ўмацавання іх супрацоўніцтва. З дакладам «Эвалюцыя

Па словах рэктара БДУ Андрэя Кароля, знакамiты прынцып Канфуцыя «ведаць – значыць дзейнічаць» з'яўляецца стрыжнявым у практыкаарыентаванай сістэме адукацыі

сістэмы вышэйшай адукацыі ў Беларусі» выступіў рэктар Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы Віктар Гайсёнак. Пра стратэгію развіцця сістэмы вышэйшай адукацыі нашай краіны распавёў начальнік Галоўнага ўпраўлення прафесійнай адукацыі Міністэрства адукацыі Сяргей Каспяровіч. Старшыня Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Генадзь Пальчык выступіў

з дакладам «Падрыхтоўка і атэстацыя навуковых кадраў у Рэспубліцы Беларусь». Акрамя таго, дырэктар Даследчага інстытута вышэйшай адукацыі ДПУ Чжан Дэсян прадставіў асноўныя кірункі рэформаў вышэйшай адукацыі ў Кітаі. А яго намеснік Цун Мін падзяліўся досведам камерцыялізацыі вынікаў навуковых даследаванняў кітайскіх універсітэтаў.

Выступленне дырэктара Рэспубліканскага інстытута кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ Анатоля Тозіка было прысвечана ўзаемадзеянню ўніверсітэтаў дзвюх краін.

Вынікам форуму стала распрацоўка рэкамендацый па развіцці партнёрскіх адносін паміж Беларуссю і Кітаем у галіне адукацыі і навуковай дзейнасці.

У рамках форуму адбылося ўрачыстае адкрыццё Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом КНР у Рэспубліцы Беларусь Цуй Цымінам бюста філосафа Канфуцыя.

Гэты сімвалічны акт не выпадковы. У цяперашні час у БДУ навучаецца 720 грамадзян Кітая. Таксама доля кітайскіх студэнтаў, хто паступае ў бягучым наборы, самая вялікая ад агульнай колькасці замежных абітурыентаў (64 %).

Рэктар БДУ Андрэй Кароль адзначыў: «Мы сёння прысутнічаем на вельмі значнай гістарычнай падзеі – адкрыцці бюста вялікаму мудрацу, чые ідэі і погляды аказалі ўплыў на многія сферы жыцця дзейнасці грамадства, у тым ліку і на навуковую сферу. Адметна, што першы на тэрыторыі нашай краіны бюст філосафа Канфуцыя ўстаноўлены ў БДУ і будзе знаходзіцца побач з помнікамі выбітных людзей, значных для нашай дзяржавы, сярод якіх Ефрасіння Полацкая, Францыск Скарына, Мікола Гусоўскі».

Арганізатарамі мерапрыемстваў выступілі РІВШ, РІК імя Канфуцыя БДУ, Далянскі політэхнічны ўніверсітэт.

Сяргей ШАФАЛОВІЧ

У цэнтры ўвагі – падрыхтоўка студэнтаў і матывацыя выкладчыкаў

Рэктар БДУ Андрэй Кароль наведзе ФФСН, Інстытут журналістыкі, біялагічны і юрыдычны факультэты, дзе абмеркаваў з кіраўніцтвам і загадчыкамі кафедраў стан і перспектывы падраздзяленняў.

12 кастрычніка на факультэце філасофіі і сацыяльных навук адбылася сустрэча з кіраўніцтвам факультэта і кафедрамі, а таксама з членамі савета і прафесарска-выкладчыцкім складам ФФСН.

«Наведванне структурнага падраздзялення абумоўлена некалькімі мэтамі. Адна з іх дыягнастычная, уключае магчымасць блізкага знаёмства з супрацоўнікамі, другая – выпрацоўка сумесных кіраўнічых рашэнняў і прапаноў па выяўленых праблемах», – адзначыў рэктар БДУ **Андрэй Кароль**.

Формай сустрэчы быў заяўлены дыялог, закліканы знайсці новыя механізмы ў кіраванні ВНУ і рашэнні агучаных у прагнозна-аналітычнай інфармацыі праблем. Рэктар падкрэсліў: «Дыялог не ёсць апытальна-зваротная дзейнасць. Хацелася б канструктыўнай гутаркі, абмеркавання прадметных пытанняў, магчымасці пачуць кожнага загадчыка і самога дэкана. Праўда знаходзіцца не ў галаве аднаго чалавека, а падчас іх сумеснага абмеркавання і ўзаемадзеяння».

Асноўны блок закранутых пытанняў на ФФСН тычыўся фундаментальных праблем развіцця факультэта праз прызму філасофскіх і сацыялагічных ведаў, матывацыі выкладчыкаў да навуковай дзейнасці, механізмаў рэйтынгавання і павышэння заробтнай платы, якасці дыстанцыйных формаў падрыхтоўкі спецыялістаў.

«Павелічэнне зарплат залежыць не толькі ад рашэння кіраўніцтва ВНУ. Павінны быць унутраныя рэсурсы самога факультэта і яго структур. Сёння загадчык кафедры не толькі выкладчык, але і менеджар, які будзе сваю працу і на прыцягненні замоўцаў кадрў, паслуг, абітурыентаў. Гэта цягне за сабой пэўныя дадатковыя фінансавыя крыніцы. Хуткім часам у БДУ будзе ўкараненая рэйтынгавая сістэма аплаты працы выкладчыкаў, дзе будзе выразная градацыя выплат, у залежнасці ад асабістых прафесійных паказчыкаў навучальнай і навуковай дзейнасці кожнага», – растлумачыў Андрэй Кароль.

Закрануты былі тэмы, якія тычацца дынамікі абарон дысертацый, адкрыцця новых спецыяльнасцяў, магістарскіх праграм на англійскай мове, механізмаў набору студэнтаў, сеткавых формаў інтэграцый спецыяльнасцяў, спрашчэння працэдур узагаднення дакументацыі ўнутры ўніверсітэта і за яго межамі, укаранення новых метадык выкладання, манетызацыі адукацыйных паслуг. Шэрагу агульнаўніверсітэцкіх структур былі дадзены даручэнні ў месячны тэрмін прадставіць праекты інтэграцыі спецыяльнасцяў, сеткавых формаў

Штаты ТПТС на 2017-2018 уч.год

Кафедра	Число ставок
Кафедра філасофіі і методолёгіі навукі	33,5
Кафедра філасофіі культуры	13
Кафедра сацыялогіі	23
Кафедра псіхалогіі	44,5
Кафедра сацыяльнай камунікацыі	18
Всёго па ФФСН	132

магістратуры з іншымі ВНУ, спрашчэння працэдур узаемаадносін УМА з РІВШ.

Адмысловай тэмай стала праблема далейшага развіцця БДУ, вызначэння яго стратэгічнай місіі і рэальных паказчыкаў яе рэалізацыі. Рэктар заклікаў усіх хуткім часам прыняць актыўны ўдзел у абмеркаванні гэтага пытання і ўнесці свае прапановы.

Рэктар **Андрэй Кароль** назваў гэту сустрэчу «эмацыянальнай, інтэлігентнай і змястоўнай». «Пэўныя праблемы ўжо ўзяты на кантроль, вызначаны лакальныя задачы. Удзячны ўсім за тое, што выйшлі на ўзровень унутрыўніверсітэцкай інтэграцыі зместу навучання. Пэўныя прапановы разгледзім у працоўным парадку», – рэзюмаваў Андрэй Кароль. З пажаданняў рэктар адзначыў запатрабаванасць і неабходнасць больш цеснага ўзаемадзеяння выкладчыкаў і студэнтаў. У выступленнях калегі дадзена тэма была па-за зонай увагі. «Пытанне

выхавання, патрыятызму студэнта з'яўляецца інтэгральнай прыладай нашай агульнай універсітэцкай справы», – адзначыў кіраўнік БДУ.

20 кастрычніка рэктар БДУ Андрэй Кароль наведзе Інстытут журналістыкі. На сустрэчы з кіраўніцтвам факультэта і кафедраў, членамі савета і прафесарска-выкладчыцкім складам рэктару была прадстаўлена прагнозна-аналітычная запіска ад кожнага загадчыка кафедры і дырэктара Інстытута журналістыкі, а таксама актуальная выніковая інфармацыя пра дзейнасць інстытута і яго кафедраў, прадстаўленая ключавымі ўпраўленнямі. Цэнтрам абмеркавання і дыскусіі сталі актуальныя праблемы і пытанні, якія тычацца сучаснай падрыхтоўкі журналіста. У прыватнасці, была падкрэслена неабходнасць павышэння якасці навучання студэнта, патрыятычнага выхавання моладзі.

Рэктар падкрэсліў: «Гэта асабліва важна інстытуту, бо ён выпус-

кае будучых журналістаў, вядучых ТБ-каналаў, радыё. Да гэтых прафесій заўсёды будзе пільная ўвага і адмысловы попыт». Было адзначана, што наспела неабходнасць перагляду прафесійных кампетэнцый журналіста, змены ў змесце навучальных праграм падрыхтоўкі з улікам арыентацыі на сеткавыя формы інтэграцый спецыяльнасцяў.

Асабліва ўвага кіраўніцтва БДУ была накіравана на актывізацыю дзейнасці кафедраў па працы з магістрантамі і аспірантамі, удасканаленне сістэмы ўзаемадзеяння з замоўцамі кадрў, манетызацыю адукацыйных паслуг, павышэнне заробтнай платы. Асвятляліся пытанні развіцця спецыяльнасцяў, пазбягання ўнутранага дублявання, развіцця экспарту паслуг і абарон дысертацый. Для рашэння гэтых праблем рэктар даў даручэнні першаму прарэктару, прарэктарам і начальнікам упраўленняў аказаць інстытуту максімальнае спрыянне. Акрамя таго,

кіраўніцтва інстытута на працягу месяца даручана распрацаваць выразны план далейшага развіцця Інстытута журналістыкі з прапанаванымі стратэгічнымі мэтамі, механізмамі іх рашэння, выніковым прадуктам дзейнасці, з указаннем тэрмінаў выканання і фінансавых запатрабаванняў. «Гэта неабходна зрабіць у сісцільны тэрміны, каб з самага пачатку 2018 года працаваць па новым механізме, які прадугледжвае ўвядзенне сістэмы дыферэнцыяванай аплаты працы ў тым ліку». Пры гэтым рэктар падкрэсліў: «Тут я ўбачыў высокі патэнцыял, які можа эфектыўна спрыяць матэрыяльнаму і якасному развіццю інстытута».

Андрэй Кароль падзякаваў усім удзельнікам сустрэчы за пазітыўна эмацыянальную і змястоўную дыскусію і выказаў спадзяванне, што дыялог быў неабходным і карысным.

Надалей запланавана наведванне рэктарам Андрэем Каралём геаграфічнага факультэта.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

РЭЙТЫНГІ

БДУ ўвайшоў у 1% найлепшых універсітэтаў рэгіёна краін у стадыі развіцця Еўропы і Цэнтральнай Азіі.

Па выніках апублікаванага 16 кастрычніка брытанскім агенцтвам QS рэйтынгу Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт увайшоў у топ-25 найлепшых ВНУ рэгіёна краін у стадыі развіцця Еўропы і Цэнтральнай Азіі, падняўшыся адразу на 18 пазіцый, і заняў 21 месца. Усяго ў рэгіёне краін у стадыі развіцця Еўропы і Цэнтральнай Азіі налічваецца больш за 2900 універсітэтаў. Найбольш высокія пазіцыі ў новым рэйтынгу БДУ займае па такіх крытэрыях, як акадэмічная рэпутацыя, рэпутацыя сярод

БДУ ў эліце

працадаўцаў і суадносіны колькасці студэнтаў да колькасці супрацоўнікаў прафесарска-выкладчыцкага складу. Гэта сведчыць пра нязменна высокую якасць выкладання ў БДУ, а таксама пра высокую рэпутацыю ўніверсітэта не толькі ў краіне, але і ў свеце. На верхнім радку рэйтынг уключаюць Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя М. В. Ламаносава. За ім ідуць Новасібірскі дзяржаўны ўніверсітэт, Тартускі ўніверсітэт (Эстонія), Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны ўніверсітэт, Карлаў універсітэт (Чэхія). 3

беларускіх устаноў вышэйшай адукацыі ў рэйтынгу апроч БДУ прадстаўлены таксама Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт, які заняў сёлета 79 пазіцыю, а таксама БДУІР (118 месца) і Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы (месца ў групе 191-200). У дадзены рэйтынг уключаны ВНУ Арменіі, Азербайджана, Беларусі, Босніі і Герцагіні, Балгарыі, Харватыі, Чэхіі, Эстоніі, Венгрыі, Казахстана, Кыргызстана, Латвіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Расіі, Сербіі, Славакіі, Славеніі, Турцыі і Украіны.

НАВУКОВЫ ФОРУМ

Першы беларускі філасофскі кангрэс «Нацыянальная філасофія ў глабальным свеце» пры ўдзеле БДУ прайшоў у Мінску.

Кангрэс стаў адной з самых значных навуковых падзей года навукі ў Беларусі і найбуйнейшым у гісторыі краіны форумам у галіне філасофіі, сацыяльных і гуманітарных навук. Мэты кангрэса звязаны з кансалідацыяй навукоўцаў вакол рашэння карэнных задач развіцця дзяржавы, грамадства, культуры.

Маштаб і значнасць навуковай падзеі пацвярджаюцца ўдзелам мэтраў філасофіі, сацыяльных і гуманітарных навук, аўтарытэтнымі навукоўцамі і экспертамі, самымі слыннымі прадстаўнікамі сусветнай і беларускай філасофскай навукі.

Тут сабралася звыш 500 навукоўцаў з 20 краін: Расіі, Кітая, Францыі, Італіі, Польшчы, Казахстана, Балгарыі і іншых. Сярод гасцей кангрэса – кіраўнікі міжнародных навуковых арганізацый і фондаў, лідары нацыянальных філасофскіх школ шэрагу дзяржаў.

Кангрэс стаў наватарскім і па форме арганізацыі. Усе сустрэчы, навуковыя выступленні, круглыя сталы, дыскусіі былі арганізаваны на трох буйных пляцоўках Беларусі: Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, БДУ і Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

На адкрыцці форуму 18 кастрычніка ў НАН Беларусі прывітанне ўдзельнікам кангрэса ад Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі зачытаў старшыня прэзідыума НАН Беларусі Уладзімір Гусакоў. У прывітанні кіраўніка дзяржавы адзначана, што першы беларускі філасофскі кангрэс будзе спрыяць лепшаму разуменню перспектыв развіцця краіны і сыграе значную ролю ва ўмацаванні супрацоўніцтва і партнёрскіх адносін паміж народамі.

У сваім выступленні **Уладзімір Гусакоў** падкрэсліў: «Філасофскія веды могуць і павінны даць новы імпульс інтэграцыі навукі і вытворчасці, спрыяць пераўтварэнням ва ўсіх сферах жыцця грамадства, міжнароднаму супрацоўніцтву і інтэграцыі».

З вітальным словам да ўдзельнікаў кангрэса звярнуўся таксама рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта **Андрэй Кароль**. Ён адзначыў: «Дадзеная падзея была б немагчымай без нашага мінулага і сучаснасці, без навуковай і творчай спадчыны той бліскавай плеяды выбітных філосафаў і, вядома ж, без тых людзей, тысяч выкладчыкаў філасофскіх, сацыягуманітарных дысцыплін, якія фарміруюць і развіваюць вызначаныя маральныя кампетэнты нашага падрастаючага пакалення». Андрэй Кароль падкрэсліў: «Гэта падзея дае нам унікальную магчымасць, маючы зносіны з прадстаўнікамі розных культур Усходу і Захаду, адказаць на важныя пытанні: «Хто мы ёсць?», «Хто я ёсць?». Я ўпэўнены, улічваючы геаграфію ўдзельнікаў кангрэса, мы не проста можам разлічваць, мы, напэўна, абавязаны зрабіць гэтыя адкрыцці».

У рамках кангрэса на ФФСН БДУ прайшла 19 кастрычніка Міжнародная на-

Нацыянальная філасофія ў глабальным свеце

Генеральны сакратар Міжнароднай федэрацыі філасофскіх грамадстваў Лука Марыя Скаратына

вуковая канферэнцыя «Філасофія і цывілізацыйныя перспектывы постсучаснасці». Вітаў гасцей рэктар БДУ Андрэй Кароль, генеральны сакратар Міжнароднай федэрацыі філасофскіх грамадстваў **Лука Марыя Скаратына** (Італія) і дырэктар Інстытута філасофіі Расійскай акадэміі навук акадэмік **Андрэй Смірноў**. Намеснік дэкана ФФСН **Анатоль Лягчылін** падкрэсліў: «Ініцыятыва правядзення першага беларускага філасофскага кангрэса ў Беларусі належыць Інстытуту філасофіі НАН Беларусі і факультэту філасофіі і сацыяльных навук БДУ, і арганізаваны дадзены форум напярэдадні XXIV Сусветнага філасофскага кангрэса, які пройдзе ў жніўні 2018 года ў Пекіне. Беларускі форум даў магчымасць прааналізаваць духоўную актуальнасць часу, у якім мы знаходзімся, і паслужыў злучэнню філасофіі, навукі і адукацыі».

У БДУ ўдзельнікамі канферэнцыі сталі каля 350 прафесараў, дацэнтаў, аспірантаў і магістрантаў універсітэтаў 14 краін: Беларусі, Расіі, Украіны, Літвы, Латвіі, Азербайджана, Арменіі, Малдовы, Тайланда, Румыніі, Балгарыі, Італіі, Узбекістана, Казахстана.

Навукоўцы выступілі з дакладамі пра патэнцыял айчыннай філасофіі ў рашэнні актуальных тэарэтыка-метадалагічных, духоўна-культурных і каштоўнасных праблем. Доклад «Логас» і «Даа» адукацыі: Куды ідзе педагагічная навука?» прадставіў рэктар

БДУ **Андрэй Кароль**. Тут адлюстраваны погляды навукоўца на сутнасць прыроды чалавека і яго шлях да пазнання, а таксама вызначаны асноўныя задачы сучаснай адукацыі.

Усяго адбылася праца шасці секцый: «Філасофія ў публічнай прасторы соцыуму», «Устойлівае развіццё і высокія тэхналогіі як актуальныя прыярытэты сацыяльнасці», «Сучасныя грамадствы на шляхах мадэрнізацыі», «Шматстайнасць і дыялог культур у ракурсе філасофскага аналізу», «Філасофія адукацыі і сацыяльныя інавацыі», «Чалавек у рызыкагеным грамадстве». Адбыліся пасяджэнні трох круглых сталюў: «Парадоксы і рызыкі глабалізацыі», «Рэлігійная свядомасць і рэлігійная культура ў дынаміцы глабальнага свету», а таксама «Сацыяльная камунікацыя ў прасторы сучаснай культуры».

Кангрэс арганізаваны ў рамках мерапрыемстваў года навукі ў Рэспубліцы Беларусь як сродак інтэграцыі філасофскай супольнасці краіны вакол ідэалаў, каштоўнасцяў і даследчых задач, якія падзяляюць удзельнікі. Перад арганізатарамі і навукоўцамі гэтага форуму стаяла мэта сістэмна прадставіць гісторыю і інтэлектуальны капітал беларускай філасофскай традыцыі; адбіць яе ролю ў працэсах развіцця філасофскіх ведаў у нацыянальным і глабальным маштабе.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ, Сяргей ШАФАЛОВІЧ

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

- 04 лістапада Самусевіч Вольга Міхайлаўна**, намеснік дырэктара Інстытута журналістыкі БДУ
- 09 лістапада Пісараў Валерый Міхайлавіч**, дацэнт кафедры гісторыі новага і найноўшага часу, гістарычны факультэт
- 09 лістапада Жукава Ганна Анатольеўна**, дацэнт кафедры агульнай экалогіі і метадыкі выкладання біялогіі, біялагічны факультэт
- 13 лістапада Талсташоў Аляксандр Алегавіч**, дырэктар Дзяржаўнай установы адукацыі «Інстытут тэхналогій інфарматызацыі і кіравання»
- 16 лістапада Філінская Ларыса Уладзіміраўна**, дацэнт кафедры сацыялогіі, факультэт філасофіі і сацыяльных навук
- 17 лістапада Арол Наталля Міхайлаўна**, дацэнт кафедры біяхіміі, біялагічны факультэт
- 18 лістапада Зеляноў Вадзім Ісаакавіч**, дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі, фізічны факультэт
- 20 лістапада Камяк Анатоль Іванавіч**, прафесар кафедры лазернай фізікі і спектраскапіі, фізічны факультэт
- 21 лістапада Новік Аляксей Аляксандравіч**, дацэнт кафедры агульнага землярэгування і гідраметэаралогіі, геаграфічны факультэт
- 23 лістапада Краснапрошын Віктар Уладзіміравіч**, загадчык кафедры інфармацыйных сістэм кіравання, факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі
- 24 лістапада Крамень Юрый Аляксеевіч**, дацэнт кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання, механіка-матэматычны факультэт
- 25 лістапада Кузьмінава Тамара Мікалаеўна**, дацэнт кафедры рускай мовы як замежнай і агульнаадукацыйных дысцыплін, факультэт даўнявостэцкай адукацыі
- 27 лістапада Кемброўская Наталля Генадзеўна**, дацэнт кафедры агульнай фізікі, фізічны факультэт
- 28 лістапада Булай Павел Міхайлавіч**, дацэнт кафедры біяфізікі, фізічны факультэт
- 28 лістапада Пятрова Вольга Валянцінаўна**, дацэнт кафедры крымінальнага працэсу і пракурорскага нагляду, юрыдычны факультэт
- 30 лістапада Сауткіна Тамара Аляксандраўна**, дацэнт кафедры батанікі, біялагічны факультэт

АБ'ЯВЫ

ДЗЯРЖАЎНЫ ІНСТЫТУТ КІРАВАННЯ І САЦЫЯЛЬНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ БДУ
АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

СТАРШАГА ВЫКЛАДЧЫКА КАФЕДРЫ мастацтваў і асяродкавага дызайну,
ДАЦЭНТА КАФЕДРЫ эканомікі і кіравання бізнесам.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220004, г. Мінск, вул. Шпалерная, 7,
Дзяржаўны інстытут кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ, аддзел кадраў, тэл. 3060027, 3060028

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Урачыстае адкрыццё ва ўніверсітэцкім дварыку БДУ бюста філосафа Канфуцыя ў межах міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Развіццё беларуска-кітайскага супрацоўніцтва ў сферы вышэйшай адукацыі ў рамках праекта «Пояс і Шлях» – БТ, СТБ, Мінск-ТБ, 1-ы Нацыянальны канал Беларускага радыё, радыё «Сталіца», БелТА, «Мінск-навіны» (26.10).

Міжнародная навуковая канферэнцыя «Філасофія і цывілізацыйныя перспектывы постсучаснасці» адбылася ў БДУ – БелТА, wuz.by (16.10), zviazda.by, БелТА (17.10), БелаПАН (18.10, 20.10).

Выстава праваслаўных ікон «Пакровы» адкрылася ў БДУ – zviazda.by (09.10, 12.10), 1-ы Нацыянальны канал Беларускага радыё (12.10), «Настаўніцкая газета» (14.10).

II Міжнародны форум «М.І.Р. – наша будучыня» адбыўся ў БДУ – «Настаўніцкая газета» (05.10), mk.by, «Мінскі кур'ер» (10.10).

Праект «Студэнт на тыдзень» адкрыў новы сезон у БДУ – minsknews.by (03.10), zviazda.by (04.10), СТБ (06.10).

Інтэрв'ю рэктара БДУ Андрэя Каралёва – БелТА (04.10), Tut.by (11.10).

БДУ ўвайшоў у 1% найлепшых універсітэтаў рэгіёна краін у стадыі развіцця Еўропы і Цэнтральнай Азіі – Tut.by, sb.by, БелТА, sputnik.by, «Мінск-навіны», kp.by, mail.ru, edu.gov.by, zviazda.by, БелаПАН (17.10), zviazda.by (18.10), СТБ (19.10), interfax.by (22.10).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Школа прадпрымальніцтва для моладзі адкрылася пры БДУ

Яшчэ больш фота
gazeta.bsu.by

Пілотны адукацыйны праект «Школа прадпрымальніцтва для моладзі. Навучальная бізнес-кампанія» стартаваў 5 кастрычніка ў Цэнтры дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі «Кантакт». У рамках гэтай праграмы пройдзе навучанне арганізатараў навучальных бізнес-кампаній, якія будуць створаны ва ўстановах адукацыі Цэнтральнага раёна г. Мінска. Ініцыятарамі праекта выступілі адміністрацыя Цэнтральнага раёна і Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт.

На адкрыццё школы прадпрымальніцтва прайшла прэзентацыя праектаў навучэнцаў Цэнтральнага раёна г. Мінска з мэтай паказаць, што ва ўстановах адукацыі ідзе працэс крэатыўнага навучання, тут нараджаюцца добрыя ідэі для бізнесу. Напрыклад, сярод іх былі наступныя: вымяральнік тэмпера-

Кіраўнік Цэнтральнага раёна Мінска Ігар Бузойскі і прарэктар БДУ Сяргей Ходзін

туры і вільготнасці, аўтамат падачы школьных званкоў і мабільнае прыкладанне па інфарматыцы. Таксама гэта экскурсійныя маршруты, майстэрні падарункаў, упрыгожванняў і сувенірнай прадукцыі, а яшчэ вырабленыя па спецыяльным рэцэпце крэкеры для сняданкаў у сталовых. Ацаніць ідэі школьнікаў і іх настаўнікаў прыйшлі прадстаўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта, адміністрацыі Цэнтральнага раёна

Мінска, Міністэрства адукацыі, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і бізнес-колаў.

Некаторыя ідэі вучні і іх настаўнікі распрацоўваюць даўно і паспелі з імі паўдзельнічаць на навукова-практычных канферэнцыях. Удзельнікі выставы распавядалі пра карысць вынаходстваў, як плануюць рэалізаваць ідэі, колькі сродкаў запатрабуецца. Тлумачылі канцэпцыю і вылучалі мэтавую

аўдыторыю. Самае галоўнае, што ў іх ёсць непадробная цікавасць і імкненне быць пачутымі. Дзеці адзначылі, што ім неабходная падтрымка, дадатковыя веды і дапамога ў сістэматызацыі сваіх задумаў. Большасць з прысутных хацела б стаць вучнямі школы прадпрымальніцтва ЦРМП эканамічнага факультэта БДУ. Да таго ж сярод іх ёсць патэнцыйныя абітурыенты БДУ.

– Навучанне ў школе прадпрымальніцтва будзе праходзіць на базе ЦРМП эканамічнага факультэта БДУ, – каментуе навуковы кіраўнік праекта начальнік Цэнтра развіцця моладзевага прадпрымальніцтва БДУ **Любоў Шумская**. – Слухачамі школы выступяць педагогі – будучыя куратары навучальных бізнес-кампаній, а таксама лідары, будучыя арганізатары гэтых кампаній. У канцы курса (у красавіку) у фармаце стартапаў дзеці будуць абараняць праекты навучальных бізнес-кампаній, якія яны створаць у сваіх навучальных установах.

Акрамя гэтага, кожны атрымае даведку дзяржаўнага ўзору пра праходжанне навучання. А настаўнікі пазней змогуць праводзіць педагогічную працу па прадпрымальніцтве ў шосты навучальны дзень. Першы занятак школы – 14 кастрычніка, а колькасць слухачоў – каля 50 чалавек.

– Школа прадпрымальніцтва карысная тым, што яна вучыць, як эканамічна пісьменна будаваць бізнес, дапамагае сфарміраваць практычныя навыкі, прафесійныя і асобныя якасці. А таксама яна дазволіць абменьвацца досведам з іншымі ўдзельнікамі праекта, – дапоўніла Любоў Іванаўна.

Як адзначыў на цырымоніі адкрыцця пілотнага праекта перад

АДУКАЦЫЙНАЯ МАБІЛЬНАСЦЬ

У БДУ вось ужо другі набор студэнтаў пачаў навучанне на двухгадовай міжнароднай магістарскай праграме Industrial Management («**Менеджмент у рэальным сектары эканомікі**»), дзе вучацца на англійскай мове, семестр праводзяць у Германіі і, абараніўшыся, атрымліваюць два дыпламы.

Праект – вынік сумеснай працы БДУ і Універсітэта прыкладных навук г. Мітвайда (Германія). Першаму набору студэнтаў, які прайшоў у 2016 годзе, папярэднічалі перамовы, узгадненне навучальных планаў і распрацоўка агульнай праграмы, якая спалучыла перавагі абодвух бакоў: прыкладныя веды, якія дае нямецкі ўніверсітэт, і фундаментальную навуку БДУ.

Галоўныя асаблівасці праграмы – выкладанне выключна на англійскай мове і практыка-арыентаванае навучанне:

– Англамоўная магістратура – гэта сучасная тэндэнцыя ў адукацыі, якая дазваляе авалодаць тэрміналогіяй і ведамі, якія выпускнікі змогуць ужыць у любой краіне свету. Дзякуючы гэтай праграме, БДУ ўваходзіць у лік перадавых універсітэтаў, – распавядае **Сяргей Лукін**, каардынатар міжнароднай магістарскай праграмы, загадчык кафедры міжнароднага менедж-

Наведванне фірмы IBM

На кірмашы вакансій у Нюрнбергу

менту эканамфака БДУ. – Нямецкі бок зацікаўлены ў тым, каб кіраўнічая адукацыя менеджараў мела тэхналагічнае напавенне. Мы павінны выпускаць не абстрактных менеджараў, а спецыялістаў, якія

ведаюць пэўныя галіны і валодаюць пэўнымі тэхналогіямі. У рамках гэтай праграмы асноўнымі кірункамі мы абралі хімію медпрапаратаў і інфармацыйныя тэхналогіі.

У навучальным працэсе прак-

тычна адсутнічаюць класічныя лекцыі, упор робіцца больш на самастойную працу студэнтаў: спачатку даецца заданне, а потым ідзе абмеркаванне вынікаў, дыскусія па ключавых пытаннях. А яшчэ ў праграме выкарыстоўваюць папулярны ў еўрапейскай адукацыі метады працы ў малых групах:

– За кошт таго, што ў аўдыторыі мы працуем з невялікай колькасцю студэнтаў, атрымліваецца глыбей прапрацаваць матэрыял, растлумачыць прадмет, у нас ідзе індывідуальная праца з кожным студэнтам, – распавядае **Крысціна Шасткава**, старшы выкладчык кафедры міжнароднага менеджменту эканамфака БДУ. – Курс пабудаваны так, што ўвесь час ідзе дыялог. Я заўсёды прашу ад студэнтаў фідбэк, гэта значыць зваротную рэакцыю на тое, што я кажу, каб адразу зразумець, калі студэнт дзесяці не да канца зразумеў матэрыял.

Галоўным чынам праграма разлічана на людзей, якія маюць эканамічную базу, але гэта зусім не значыць, што тут не чакаюць тых, хто атрымаў тэхнічную адукацыю ці гуманітарную. Пры паспяховай здачы ўступнага іспыту па менеджменце, да якога пры вялікім жаданні можна падрыхтавацца самастойна, і праходжання сумоўя на англійскай мове студэнтам праграмы можа стаць прадстаўнік любой сферы, а неабходны эканамічны блок праграма дазваляе асвоіць з дапамогай дысцыплін па выбары.

Сваім досведам паступлення і вучобы ў магістратуры падзяляецца студэнтка **Ірына Пракаповіч**:

– Па першай адукацыі я філолаг, шмат гадоў прапрацавала ў міжнародным фондзе, дзе была магчымым браць удзел у трэнінгах, якія арганізавалі замежнікі. Мне заўсёды была цікавая манера іх выкладання, інтэрактыўныя зносіны са студэнтамі. Калі я атрымлівала першую адукацыю, а гэта было даўно, у нас выкладалі цікава, але бракавала ўзаемадзеяння студэнтаў і выкладчыкаў, нязручнага дыялогу і зносінаў. І мне здалася, што гэта праграма будзе ідэальна падыходзіць менавіта па гэтых параметрах. Семестр, праведзены ў Германіі, паказаў, што мае чаканні апраўдаліся: выкладчыкі зацікаўлены не ў тым, каб студэнты вызубрылі на памяць пэўную частку тэксту з падручніка, а ў тым, каб яны навучыліся знаходзіць адказы на пастаўленыя пытанні пры дапамозе сумеснага праектаў, праз развенне кейсав.

Цяпер студэнты магістратуры першага набору праходзяць вытворчую практыку, большасць з іх знайшлі месцы для стажыроўкі ў Германіі.

– Мы бачым галоўную задачу гэтай праграмы ў тым, каб нашы студэнты, пачаўшы навучанне ў БДУ, пасля першага семестра працягнулі яго ў Германіі, прайшлі там практыку, магчыма, папрацавалі, а потым вярнуліся ў Беларусь ужо дасведчанымі менеджарамі з

Віншуем: кафедры крміналістыкі 45 гадоў!

аўдыторыяй краўнік адміністрацыі Цэнтральнага раёна г. Мінска **Ігар Бузоўскі**, праект накіраваны на доўгатэрміновую перспектыву. Адной з яго задач стане выпрацоўка нарматыўных дакументаў, якія маглі б рэгламентаваць дзейнасць навучальных бізнес-кампаній.

– Фарміруюцца новыя падходы ў стратэгіі эканамічнага развіцця раёна, яго сацыяльнай палітыкі. Для гэтага неабходныя не толькі веды, – казаў кіраўнік раёна. – Трэба валодаць пэўнымі псіхалагічнымі якасцямі, навывамі, запатрабаваннем да самаразвіцця, што закладваецца яшчэ ў школе. Таму для нас праект важны ў плане развіцця раёна, горада, краіны.

Акрамя практычнага складніка намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта **Мікалай Снапкоў** адзначыў важную задачу школы – развіваць прадпрымальнасць:

– Гэта не толькі здольнасць рэалізаваць ідэю. Гэта яшчэ здольнасць яе згенераваць, аформіць. Гэта здольнасць да самаразвіцця. Прадпрымальнасць як лад жыцця, мыслення не абавязкова рэалізуецца ў выглядзе бізнес-праектаў. Яна рухае чалавека ў яго развіцці, стымулюючы развіццё ўсяго грамадства. Эканоміка – гэта перш за ўсё псіхалогія чалавека і сам чалавек, а паспяховая эканоміка – гэта паспяховы чалавек.

Важным момантам цырымоніі запуску праекта стала тое, што быў падпісаны **праатакол аб намерах па рэалізацыі праекта**. Свае подпісы паставілі кіраўнік Цэнтральнага раёна **Ігар Бузоўскі** і **Сяргей Ходзін**, прарэктар БДУ па вучэбнай рабоце.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

нямецкай культурай працы. Такія спецыялісты каштоўныя для нашай эканомікі, для нашай краіны, – падкрэслівае **Сяргей Лукін** і дзеліцца планами: – Цяпер з Універсітэтам прыкладных навук г. Мінска ідуць перамовы па адкрыцці яшчэ адной магістарскай праграмы – «Эканамічная інфарматыка». Гэта распачынанне ў адкрыцці міжнародных магістарскіх праграм могуць падтрымаць і іншыя, бо падобныя праекты спрыяюць росту прэстыжу нашага ўніверсітэта.

Валерыя БАНДАРЧЫК

Даведка

Навучальную частку праграмы з боку БДУ курыруе эканамічны факультэт БДУ – дэкан **Міхаіл Міхайлавіч Кавалёў** і кафедра міжнароднага менеджменту ў асобе кіраўніка **Сяргея Уладзіміравіча Лукіна**, а таксама цэнтр «Інстытут нямецкіх даследаванняў» у асобе дырэктара **Уладзіміра Юр'евіча Ціханава**. Каардынатарам праграмы з нямецкага боку з'яўляецца факультэт эканомікі і інжынерных навук Універсітэта прыкладных навук г. Мінска. Контрактная асоба – прафесар **Серж Веласко**. Праграма падтрымліваецца Германскай службай акадэмічных абменаў (DAAD), дзякуючы якой студэнты падчас навучання ў Германіі атрымліваюць стыпендыі.

Сёлета кафедра крміналістыкі юрыдычнага факультэта БДУ адзначае юбілей – 45 гадоў. Да гэтай важнай даты прысвяцілі шэраг мерапрыемстваў. Сярод іх публікацыя зборніка навуковых прац і міжнародная канферэнцыя. Апроч гэтага прыгадалі значныя падзеі з гісторыі кафедры і тых дзеячаў, без якіх немагчыма ўявіць навуку пра крміналістыку.

Душа кафедры

Сваю гісторыю кафедра крміналістыкі юрыдычнага факультэта БДУ распачала ў 1972 годзе. З тых часоў кафедра з'яўляецца адным з вядучых навучальных і навуковых крміналістычных цэнтраў Беларусі.

Стварэнне кафедры і яе наступнае развіццё звязана з імем вядомага навукоўца-крміналіста, доктара юрыдычных навук, прафесара, заслужанага дзеяча навукі Рэспублікі Беларусь **Андрэя Васільевіча Дулава**. Ён узначальваў кафедру каля 18 гадоў. За гэты час стварыў суладны калектыў навукоўцаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў, арганізаваў эфектыўную працу. Ён апублікавана звыш 600 навуковых прац, падрыхтавана больш за 50 кандыдатаў і дактароў юрыдычных навук.

Другім загадчыкам кафедры быў кандыдат юрыдычных навук дацэнт **Рыгор Аляксандравіч Шумак**. На сваім пасту ён прапрацаваў больш як 25 гадоў. У сваёй працы надаваў увагу пераёмнасці навуковых традыцый і выкладчыцкага досведу старэйшага пакалення.

І вось з красавіка мінулага года кафедру ўзначальвае доктар юрыдычных навук прафесар **Вячаслаў Барысавіч Шабаноў**. Пад яго кіраўніцтвам ажыццяўляецца ўзмацненне беларускай крміналістычнай навукі, пашыраюцца ўмовы для падрыхтоўкі маладых супрацоўнікаў кафедры.

Таксама кафедра – гэта яе супрацоўнікі. У наш час на кафедры працуе 27 выкладчыкаў. Варта адзначыць, што многія з іх маюць досвед працы ў праваахоўных органах.

Сучаснасць і будучыня

Выкладчыкі кафедры крміналістыкі вядуць заняткі для студэнтаў і магістрантаў розных факультэтаў і спецыяльнасцяў. Толькі на юрыдычным факультэце кафедра вядзе 6 курсаў і 6 спецкурсаў. Асноўныя дысцыпліны падрыхтоўкі наступныя: крміналістыка, юрыдычная псіхалогія, судовая бухгалтэрыя, судовая медыцына, судовая псіхіятрыя, прававая інфарматыка і іншыя.

Сумесна з іншымі кафедрамі юрфака падрыхтаваны высока-

Палігон абсталяваны сучаснай крміналістычнай і экспертнай тэхнікай

Дэкан юрфака **Сяргей Балашэнка** з былымі загадчыкамі кафедры крміналістыкі **Андрэем Дулавым** і **Рыгорам Шумаком**

кваліфікавання спецыялісты, якія працуюць у судах, органах пракуратуры, следства, у экспертных установах краіны. Пра якасці, неабходныя ў гэтых прафесіях, загадчык кафедры крміналістыкі **Вячаслаў Шабаноў** кажа так:

– Акрамя дастатковага аб'ёму ведаў у галіне юрыспрудэнцыі неабходная псіхалагічная ўстойлівасць да працы ў экстрэmalнай сітуацыі. Нават атрымаўшы адукцыю следчага, пракурора ці суддзі, працаваць у гэтым рэчышчы можа далёка не кожны.

Высілкамі навукоўцаў кафедры створана арыгінальная беларуская навуковая школа крміналістыкі. Яна распаўсюджвае свой уплыў на іншыя навучальныя і навуковыя ўстановы Беларусі і за яе межы. Дарэчы, кафедра супрацоўнічае са шматлікімі навучальнымі ўстановамі Расіі, Германіі, Польшчы.

Сапраўдны гонар кафедры – гэта яе **крміналістычны палігон**, які не мае аналагаў у краіне. Ён быў створаны пад кіраўніцтвам Вячаслава Барысавіча і адкрыўся амаль год назад. Палігон складаецца з аўдыторыі, абсталяванай

сучаснай крміналістычнай і экспертнай тэхнікай. Тут размешчана некалькі змадэляваных фрагментаў здарэнняў і навучальныя макеты. Прадстаўлены ўзоры тэхнікі, фотаабсталявання, следчых набораў, зброі.

– Палігон мае гістарычны, ідэалагічны і прававы характар, – распавядае загадчык кафедры. – Тут можна даведацца, як развівалася беларуская крміналістыка і хто стаяў ля яе вытокаў. Мы наглядна паказваем, што такое злачыннасць і як з ёй змагацца. Тлумачым, як зрабіць так, каб дзеці не трапілі пад уплыў крмінальных структур. Таксама тут праводзяцца заняткі па тактыцы расследавання злачынстваў: забойстваў, крадзяжоў, выкарыстання тэхнікі.

Па словах Вячаслава Барысавіча, у планах кафедры – далейшае развіццё навуковай і выкладчыцкай дзейнасці:

– Будзем удасканальваць методыку раскрыцця асобных відаў злачынстваў, напрыклад, з выкарыстаннем электронна-аплатах сродкаў. Бо злачынны свет таксама ўдасканальваецца, і наша задача – працаваць на апярэджанне.

Міжнародная канферэнцыя

Да юбілею кафедры 12–13 кастрычніка правялі міжнародную навукова-практычную канферэнцыю

«Крміналістычнае забеспячэнне расследавання злачынстваў: праблемы, перспектывы і інавацыі». На канферэнцыі прадставілі свае даклады 97 навукоўцаў з 46 вышэйшых навучальных устаноў, дзяржаўных органаў і арганізацый Беларусі, Казахстана, Кітая, Расіі, Украіны.

На адкрыцці канферэнцыі прарэктар па вучэбнай рабоце **Сяргей Ходзін** адзначыў наступнае:

– БДУ мае права ганарыцца сваімі навучальнымі школамі. Уплыў школы крміналістыкі распаўсюдзіўся на іншыя ўніверсітэты, навучальныя і навуковыя ўстановы, і нават за межы краіны. Юбілей – гэта не толькі нагода для сустрэчы і віншаванняў, але і магчымасць акрэсліць праблемы, рашэнне якіх фарміруе новыя перспектывы. І канферэнцыя ў гэтым дачыненні – зручная форма ўзаемадзеяння прафесіяналаў.

Таксама на пасяджэнні свае віншаванні і пажаданні выказалі госці з праваахоўных органаў і дзяржаўных арганізацый. Сярод іх кіраўніцтва Рэспубліканскай калегіі адвакатаў, Пракуратуры і Следчага камітэта Беларусі, ДУ «НПЦ Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў Рэспублікі Беларусь», Прафсаюзаўнага камітэта работнікаў БДУ. Яны ўручылі дыпламы і падзячныя лісты, падарункі кафедры і яе супрацоўнікам за ўнёсак у развіццё навукі, супрацоўніцтва з дзяржаўнымі ўстановамі.

У дадатак словы падзякі і павагі гучалі ў адрас **Андрэя Васільевіча Дулава**, які 45 гадоў таму спрычыніўся да стварэння кафедры. Заслужаны дзеяч навукі на адкрыцці канферэнцыі казаў:

– Усё мае жыццё звязана з крміналістыкай, увесь час служыў адной навуцы. Я шчаслівы, што стаяў ля вытокаў гэтай навукі. Я задаволены, што сёння знаходжуся на такім сходзе, дзе ўсё больш і больш людзей маюць дачыненне да крміналістыкі. Забяспечваюць яе, ствараюць падмурак для нашай дзяржавы. Цяпер мы ўбачылі, што крміналістыка не толькі змагаецца са злачыннасцю, але і папярэджвае яе.

Алёна ЛЯЎШЭНЯ

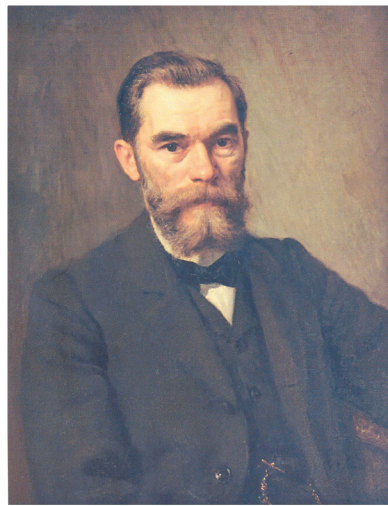
Кніга – першасная і непахісная аснова Універсітэта!

Сёння ўзнікла праблема: ад якой даты мы павінны зыходзіць, калі пазначаем стварэнне першага ўніверсітэта Беларусі? А іх універсітэцкія аналы ўтрымліваюць аж тры! І кожная, натуральна, можа лічыцца першаснай. І тая, **25 лютага 1919 г.**, калі меней чым праз два месяцы пасля абвяшчэння Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі яе вышэйшы заканадаўчы орган ЦВК прыняў рашэнне аб адкрыцці ў Мінску дзяржаўнага ўніверсітэта. Ёй можа лічыцца і **11 ліпеня 1921 г.**, калі прадстаўнікі ўрада ССРБ, першыя ўніверсітэцкія прафесары на чале з ужо прызначаным рэктарам **У. І. Пічэтам**, студэнты рабочага факультэта, які распачаў сваю дзейнасць месяц таму, грамадскасць Мінска ды іншых мясцін такой яшчэ маленькай Беларусі ў гарадскім тэатры ва ўрачыстай атмасферы ўзнёсласці і гонару абвясцілі аб адкрыцці БДУ. І тая дата, **30 кастрычніка 1921 г.**, якую бацькі-заснавальнікі БДУ палічылі самай знакавай сярод іншых і якая паслядоўна і шырока адзначалася ў беларускай краіне з 1922 г. (ад першай гадавіны) да 2016-га (да 95-й гадавіны нашай альма-матер). Менавіта ў гэты дзень з яшчэ большым пафасам і гонарам за праведзеную працу і за Беларусь на падобным сходзе было абвешчана, што БДУ распачынае свае рэгулярныя заняткі з 31 кастрычніка. І першая лекцыя прафесара-гісторыка **Д. П. Канчалюўскага** прагучала ў сценах «Дом № 3» па вуліцы Магазінай, якая неўзабаве стала Універсітэцкай!

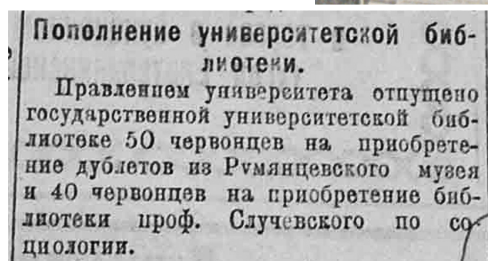
БДУ адбыўся! Адбыўся пасля рашэння безлічы не толькі арганізацыйных, фінансавых-матэрыяльных, кадравых пытанняў, але і пытанняў палітычных.

Між тым хацелася б звярнуцца да як бы другаснага, па сучасных нашых уяўленнях, пытання, якое вырашалася задоўга да кастрычніка 1921 г. і якое было рэфрэнам наступнай шматбаковай працы ўсяго калектыву БДУ. Адразу заўважым, што на той час гэтае пытанне было бадай першасным разам з пытаннем кадравым. Сярод мноства праблем, з якімі сутыкнуліся арганізатары першага беларускага ўніверсітэта – нашага Універсітэта – было насычэнне яго дзейнасці па-навуковаму важкай і выверанай, метадычна скіраванай кнігай. Дакладней – магчымым кніжным зборам, які б мог забяспечыць патрэбу ў ведах студэнта, дазволіць прафесару і выкладчыку працягваць даследчыцкую працу. Ставілася задача не толькі проста «з нуля» стварыць універсітэцкую бібліятэку і напоўніць першыя вучэбныя кабінеты спецыяльнай літаратурай, але здабыць для гэтай мэты самыя сучасныя на тыя часы кнігі.

Можна казаць, што разгарнулася сапраўднае паляванне на больш-менш грунтоўную кнігу. Адсочвалася на ўсіх узроўнях (урадавым, універсітэцкім, асабіста прафесарскім і інш.) інфармацыя наконт існавання магчымасцяў ці то купіць, ці – лепей – набыць шляхам «рэвалюцыйных рашэнняў» бібліятэчныя зборы, гаспадары якіх па розных прычынах выказвалі гатоўнасць развітацца з сваімі скарбамі. Нейкая знакаваць праявілася нават у тым, што першыя кнігі для ўніверсітэцкай бібліятэкі пачалі называцца на паліцах і нават у скрынях у «Доме № 1 БДУ», у якім змясцілася і кіраўніцтва БДУ, і яго першы факультэт – рабочы. Знакаваасцю можна палічыць і тое, што на рабфаку стаў працаваць былы гаспадар гэтага дома – выдатны мінскі інтэлектуал-філолаг **Канстанцін Восіпавіч Фальковіч**. Менавіта ён разам са сваім калегам – знакамітым мінскім бібліяфілам і збіральнікам многіх тысяч кніг Сяргеем Пятровічам Зубакіным – яшчэ задоўга да падзей 1917 г. стварыў у гэтым будынку адзін з выдатных адукацыйных цэнтраў – адмысловую гімназію.

Канстанцін Фальковіч

Паведамленне ў газеце «Звязда». 4 красавіка 1924 г.

Пра напаўненне ўніверсітэцкай бібліятэкі пісаў і аўтар гэтых радкоў, і былы яе дырэктар **І. У. Арахоўская**. Ірына Уладзіміраўна ў сваёй, цяпер ужо амаль рарытэтнай, кнізе «Библиотечные тайны» літаральна прапела гімн «яе высокасці Кнізе». І прасачыла некаторыя абставіны стварэння самой бібліятэкі. З імі можна азнаёміцца на старонках яе твору. Але далёка не ўсе факты там пададзены. Пра некаторыя ўдалося даведацца за часы сваіх доўгагадовых пошукаў у рэчышчы даследавання гісторыі БДУ, некаторыя прыклады ўзяты з архіўных спраў, калі калектывам гісторыкаў БДУ распачалося напісанне кніг пад агульнай назвай «Интеллектуальная элита Беларуси».

Што звяртае на сябе ўвагу, дык гэта нейкае трапяткое ўспрымання амаль кожным з першых універсітэцкіх інтэлектуалаў значэння кнігі для распачынення на беларускай зямлі не столькі іх педагагічнай і навуковай дзейнасці, колькі працы ўсяго ўніверсітэта. Па сутнасці, ніхто не пагаджаўся прыехаць у Мінск, у БДУ, без сваіх хатніх бібліятэк. На гэты конт пісаліся адмысловыя «мемарандумы» (як прафесарам-фізікам **М. М. Андрэевым**), наўпрост агаворвалася «трыяда» – універсітэт, навука, кніга. І кожны патрабаваў забяспечыць фінансавое суправаджэнне гэтага грувасткага перавозу, хаця добра разумеў усе цяжкасці. Цікава, што не аднойчы рашэнне на гэты конт прымалася на ўзроўні Наркамата асветы ССРБ і нават асабіста кіраўніком урада А. Чарвяковым. Грошы адрывалі ад самых першасных спраў, якіх ва ўрада маладой савецкай рэспублікі было шмат больш важных.

Звернемся да некаторых прыкладаў. Адным з першых прафесарам БДУ рашэннем Дзяржаўнага вучонага савета ў Маскве быў залічаны выдатны і ўсебаковы хімік **Барыс Маісеевіч Беркенгейм**. Яго прыезд з Кіева праз Маскву ў Мінск – сапраўдны дэтэктыв, які расцягнуўся на некалькі месяцаў. Адной з прычын складаных перыпетый была неабходнасць перавозу велізарнай асабістай бібліятэкі навукоўца, што не так проста было зрабіць, маючы на ўвазе стан чыгункі, вагоны якой не былі прыстасаванымі для такога каштоўнага і аб'ёмнага груза. Але вынік атрымаўся выдатным, бо ў вырашэнне

«Дом № 3» БДУ па вуліцы Магазінай

пытання ўмяшаўся беларускі ўрад – мноства кніг па хіміі і іншых прыродазнаўчых навуках, навуковыя часопісы ды пэўная колькасць падручнікаў на розных мовах забяспечылі як распачыненне плённай працы самога прафесара, так і дзейнасці адмысловага кабінета, дзейнасці медыцынскага факультэта ў цэлым. Між тым Барыс Маісеевіч у хуткім часе паспрыяе папаўненню гэтага кніжнага збору: спецыяльна паедзе ў Кіеў, каб апярэдзіць канкурэнтаў з іншых універсітэтаў і выкупіць бібліятэку «прафесара Зілава». Гэтыя кніжкі ўяўлялі сабою каштоўны збор, які належаў нядаўна памерламу прафесару-фізіку, былому апекуну Кіеўскай вучэбнай акругі Пятру Аляксеевічу Зілаву. Потым рэгулярна будзе наведвацца ў Маскву ды Ленінград, у германскія ўніверсітэты, каб не толькі пазнаёміцца самому з навінкамі літаратуры, але каб прывезці ў БДУ некаторыя з іх, на якія яму выдзялялася «валюта». Тут прыклад заўсёды паказваў рэктар – Уладзімір Іванавіч Пічэта, які са сваіх камандзіровак заўсёды прывозіў не толькі літаратуру па гісторыі, але і самую розную, бо добра ведаў патрэбы сваіх калег.

Рэгулярныя замежныя камандзіроўкі прафесуры і нават шараговых выкладчыкаў БДУ ў 1920-я гады мелі на мэце, акрамя іншага, якраз набыццё літаратуры для ўніверсітэцкай бібліятэкі (яна з першых дзён набыла статус дзяржаўнай), і для спецыялізаваных вучэбных кабінетаў. Дарэчы, гэтыя кабінеты ствараліся і потым узначальваліся не кімнебудзь, а найбольш прасунутымі ў навуцы прафесарамі. Яны літаральна пясцілі свае дзецішчы, адшуквалі спецыяльныя кнігі, падручнікі, прэсу. І не спыняліся ні перад чым, каб толькі студэнт меў магчымасць вучыцца і працаваць у навуцы на падставе самых сучасных, дасканалых кніг. Той жа першы беларускі прафесар-астраном **Арсеній Аляксеевіч Міхайлоўскі** змог пакінуць Самару і перабрацца ў БДУ толькі пасля спецыяльнага рашэння беларускага ўрада аб павелічэнні памеру сродкаў на перавоз яго бібліятэкі. Калі спачатку на пераезд усёй сям'і прафесара было выдзелена грошай з разліку 10 пудоў маёмасці, то потым прыйшлося прыняць да ўвагі пісьмо Арсенія Аляксеевіча, які пісаў: «...у меня будет не 10 пу-

дов, а около 60 пудов одних только книг и инструментов, которые нужны мне для лекций и научных работ». І зноў, як і калега Б. М. Беркенгейм, А. А. Міхайлоўскі на аснове сваёй бібліятэкі стварыў у БДУ адмысловы астранамічны кабінет.

Прыклады можна множыць, згадваючы дзясяткі імёнаў першых нашых прафесараў і не толькі – амаль кожнага, хто палічыў магчымым уключыцца ў высакародную справу стварэння ўніверсітэцкага асяроддзя, сапраўднай інтэлектуальнай сферы Беларусі. Гэтая сфера трымалася і мацнела за кошт Кнігі! Кнігу шанавалі, лічылі за галоўную каштоўнасць. Кнігі стваралі самі ўніверсітэцкія выкладчыкі – ад элементарных падручнікаў да спецыяльных манаграфій. Кнігу стваралі і студэнты, калі скрупулёзна пісалі канспекты лекцый сваіх выкладчыкаў, а потым рознымі таннымі спосабамі раздрукоўвалі гэтыя тэксты для агульнага карыстання. Кніга была нейкай кропкай прыцягнення, яе знакаваць папулярызавалася сярод грамадства. Формы яе былі самыя розныя. Рэгулярна для мінчукоў у сценах універсітэта ладзіліся сходы з нагоды пэўных дат у творчасці і жыцці беларускіх ды замежных літаратараў і навукоўцаў, на якіх чыталіся ўрыўкі з іх твораў. Падобныя вечарыны арганізаваліся для больш вузкага кола слухачоў – на пасяджэннях Навуковага таварыства БДУ. А для ўсёй беларускай грамадскасці інтэлектуальныя магчымасці кнігі дэманстравалі прафесары БДУ, выяжджаючы спецыяльна ў розныя куткі савецкай рэспублікі.

Пэўнай квінтэсэнцыяй адноснай калектыву БДУ да кнігі стала святкаванне 400-годдзя беларускага друку. Па сутнасці, яго ініцыявалі ўніверсітэцкія прафесары, хаця склалася традыцыя называць менавіта Ін-белкульт завадатарам гэтага агульнарэспубліканскага мерапрыемства. Мерапрыемства з відавочным палітычным падтэкстам. А на самой справе, як адзначалася ў газеце «Савецкая Беларусь» ад 27 чэрвеня 1924 г., у склад рэдакцыйнай камісіі па выпуску некалькіх святочных кніг (у тым ліку дакладна пра «першага друкара Скарыну») увайшлі рэктар БДУ У. Пічэта і яго калегі, універсітэцкія выкладчыкі – В. Друшчыц, С. Некрашэвіч, М. Пятуховіч і Я. Лёсік. Зразумела, усе яны мелі прамае дачыненне да дзейнасці ІБК, але ўсё ж яны перадусім былі настаўнікамі першых беларускіх студыёзусаў. А таму павінны былі трымацца ў сваёй дзейнасці парадыгмаў як навуковых ды нацыянальна-палітычных, так і педагагічна-выхаваўчых. А гэта значна больш адказна і шматвектарна ў рэалізацыі прафесійных абавязкаў.

Юбілей «друку на Беларусі», як пісалі газеты, быў запланаваны на сакавік 1925 г. Важна, што ён павінен быў прасачыць сувязь паміж беларускім друкам і «звязаным з ім беларускім адраджэннем». І гэта было выдатна зроблена!

Адным словам, сёння, у век інфарматызацыі і нейкага «інфармацыйнага калапсу», кніга як бы застаецца за межамі нашых захапленняў. Час «мышак», «клікаў» ды «вікіпедыі» быццам дэвальвuje значэнне тэксту, зафіксаванага на паперы ды «загорнутага» ў вокладку. Але Кніга жыве! І яна будзе жыць, бо з'яўляецца натуральным матэрыяльным і інтэлектуальным праяўленнем развіцця цывілізацыі, яе падмуркам. Пры ўсіх якасцях віртуальных тэкстаў яны не могуць так усебакова ўскалыхнуць і натхніць на падзвігі наш розум, як гэта калісьці зрабіў спачатку рукапісны, а потым друкаваны тэкст. Пэўна, застануцца забытымі імёны стваральнікаў электронных формаў і канцэпцый давадзена да чытача свету ведаў, але назаўсёды застануцца ў шанаванні імёны Кірыла ды Мяфодзія, Гутэнберга ды Скарыны і многіх іншых, хто для ўсіх праклаў шлях да рэалізацыі нашых кагнітыўных здольнасцяў.

Прафесар Алес ЯНОЎСКІ

Фота і відэа
gazeta.bsu.by

«Беларусь вітае Сочы!»

Алімпійскі парк у Сочы на 9 дзён стаў краінай моладзі. Больш за 20 000 чалавек з 188 краін свету прыехалі на XIX Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў, які ўжо трэці раз прымала суседка Расія.

«Беларусь вітае Сочы» – натхнёна і з гонарам у дзін голас прагучалі прывітальныя словы беларускай моладзі на адрас цёплага паўднёвага курорта і ўсіх удзельнікаў маштабнага форуму. Беларускую дэлегацыю ў складзе 300 чалавек прадстаўлялі навучэнцы краіны і працоўная моладзь з розных сфер дзейнасці: інжынеры, журналісты, вучоныя, медыкі і дызайнеры. Сярод іх і «міні-дэлегацыя» з БДУ – 15 студэнтаў і выкладчыкаў, якія, быццам на Алімпіядзе, на тыдзень сталі адной камандай – зборнай Рэспублікі Беларусь.

А зараз пра самае цікавае, што нас чакала! Галоўны медыяцэнтр – вялікі кангрэсна-выставачны комплекс у Алімпійскім парку ў Сочы, які стаў галоўнай адукацыйнай і забаўляльнай пляцоўкай для ўдзельнікаў сусветнага фестывалю. Асноўная выстава Youth Expo ўяўляла сабой маштабны калейдаскоп, дзе кожная замежная дэлегацыя і рэгіёны Расіі не толькі дэманстравалі моладзі дасягненні свайго краю і распавядалі пра яго «разыначкі», але і праводзілі цікавыя інтэрактыўныя гульні, віктарыны і флэшмобы, дарылі падарункі і запрашалі ў госці. Беларускаму стэнду ад наведнікаў не было адбою. Гасцям хацелася сфатаграфавання ў сапраўднай хакейнай форме і пазабіваць булітаў, даведацца пра дзейнасць вядучых моладзевых арганізацый, нашыць на беларускіх зуброў вышыванак, пасмакаваць мёд і гарбату, намаляваць беларускі аўтэнтчны арнамент і, безумоўна, спытаць пра Беларусь!

Удзельнікі фестывалю былі ўражаны падрыхтоўкай нашай дэлегацыі да гэтага свята, рабілі кампліменты нашай фірмовай экіпіроўцы і казалі, што каб арганізатары праводзілі конкурс на са-

мую стыльную і сяброўскую зборную, то беларусы б пэўна перамаглі! – дзеліцца ўражаннямі начальнік УВРМ **Аляксей Багамазы**.

Больш за тое, беларуская экспазіцыя, выкананая ў беласнежна-сініх колерах, увесь час ненаўмысна нагадвала пра хуткае правядзенне II Еўрапейскіх гульняў у 2019 годзе, якія адбудуцца ў Мінску, таму невыпадкова, што шмат ахвотных звярталіся да дэлегатаў з жаданнем стаць валанцёрамі гэтай спартыўнай падзеі і пабываць у нашай сталіцы.

Для мяне стала прыемным здзіўленнем тое, што амаль усе замежнікі не пыталіся, што гэта за краіна такая Беларусь і дзе яна знаходзіцца, – дзеліцца сваімі ўражаннямі **Яўген Харук**, старшыня Студэнцкай асамблеі БДУ, – а адразу цікавіліся, як да нас можна прыехаць і што лепш паглядзець!

Акрамя выставы аргкамітэт сусветнага фестывалю падрыхтаваў для ўдзельнікаў вялікую праграму, у межах якой кожны мог знайсці сабе занятак даспадобы. У медыяцэнтры з раніцы да вечара была заплававана вялікая адукацыйна-пазнавальная праграма. Лекцыі і панэльныя дыскусіі тычыліся дзеяцці актуальных для ўсяго чалавечтва пытанняў: экалогіі і здароўя, медыйна-культурнай прасторы, новых медыя, грамадзянскага развіцця, праектавання будучыні, глабальнай палітыкі, эканомікі, тэхналогій будучай навукі і адукацыі. Праводзіліся шматлікія майстар-класы і воркшопы па дзясятках самых розных кірункаў, дзелавыя гульні ў сферы інфармацыйных тэхналогій, новых медыя, развіцця лідарскіх здольнасцяў. Маладым людзям удалося пагутарыць з такімі вядомымі людзьмі, як французскі пісьменнік **Фрэдэрык Бегбедэр**, матывацыйны аратар **Нік Вуйчыч**, задаць пытанне паспяховаму **Герману Грэфу**, паслухаць знакамітых акцёраў і рэжысёраў, спевакоў і музыкантаў. Чарга выстройвалася на сустрэчы і сэлфсесіі з расійскімі палітыкамі – **Сяргеем Лаўровым**, **Дзмітрыем Пясковым**, **Уладзімірам Жырыноўскім**, **Марыяй Захаравай**, **Ігарам Шувалавым**. Завітаў на выставу і наш зямляк, касманаўт

Алег Навіцкі, які распавёў пра свае пачуцці падчас знаходжання ў космасе і назіранні за зямлёй з вышыні. А яшчэ на фестывалі можна было шмат танцаваць пад песні розных народаў, маляваць, вучыцца фларыстыцы, заўзець за чэмпіёнаў па «танчыках», назіраць за бітвай робатаў і, безумоўна, знаёміцца... і заводзіць новых сяброў.

Прыхільнікі спорту паўдзельнічалі ў марафонах, мас-рэслінгу, хакеі і фігурным катанні, паспрачаліся «краінамі» на футбольным полі, паказалі свае фізічныя здольнасці пры здачы нарматываў, паслухалі ўдзельнікаў гоначнай ралі-каманды пра марафон «Шаўковы шлях». На тэрыторыі Алімпійскага парку знаходзіцца цікавыя, нават для дзяўчат музеі спартыўных і рэтрааўтамабіляў – сапраўдны балід «Формулы-1» і экіпіроўка гончыкаў, а таксама любімыя для нашай постсавецкай душы «масквічы», «жыгулі», «Волгі».

Арганізатары паклапаціліся і пра аматараў мастацтва. Так, на суд моладзі былі адкрыты выставы сочынскіх і іншых расійскіх мастакоў, павітаць удзельнікаў прыехаў і Сусветны моладзевы сімфанічны аркестр, працавала танцавальная акадэмія пад кіраўніцтвам **Ягора Дружніна**, кожны вечар праводзіліся канцэрты з удзелам прадстаўнікоў розных дэлегацый фестывалю, адбываліся паказы кінафільмаў.

Тыдзень праляцеў імгненна. І галоўнае шкадаванне, якое засталося пасля фестывалю – як жамала часу было ў сутках, каб паспець усё паглядзець і ва ўсім паўдзельнічаць.

Лізавета ХМЕЛЬ

Месца ў інтэрнаце

82% студэнтаў БДУ атрымалі інтэрнат

6334 грамадзяне Рэспублікі Беларусь

1347 замежныя грамадзяне

Па стане на 10 кастрычніка

Інфаграфіка Валерыя БАНДАРЧЫК

